

IAN ΜΑΚΓΙΟΥΑΝ

Εγχειρίδιο παιδικής αγωγής στα χρόνια της θάτσερ

Ο σπουδαίος Βρετανός συγγραφέας με αριστοτεχνική γραφή χλευάζει τον θατσερισμό στο τρίτο του μυθιστόρημα

ΓΡΑΦΕΙ Η ΔΗΜΗΤΡΑ ΡΟΥΜΠΟΥΛΑ
dirouboula@pegasus.gr

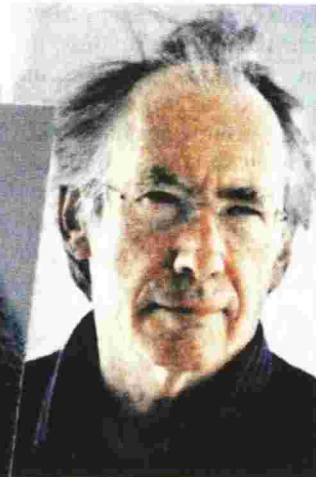
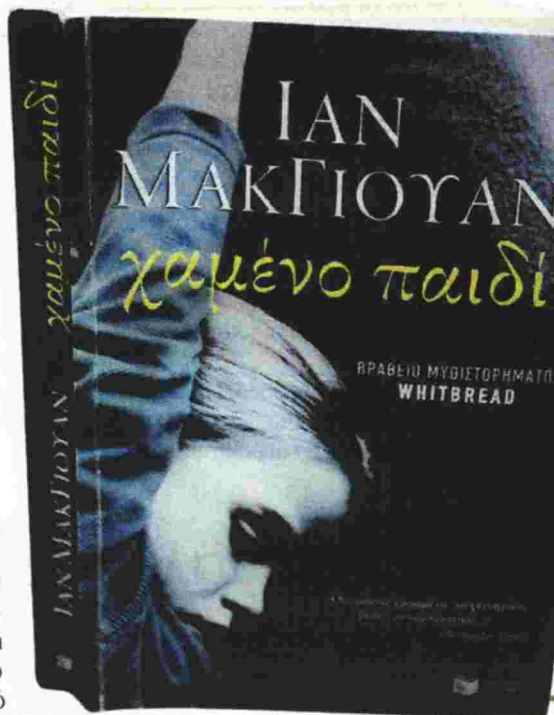
Μια έρευνα πάνω στην παιδική ηλικία, στην απώλεια του παιδιού, αλλά και στην ελλιπή ενηλικίωση, καθώς και στην επίσημη πολιτική γύρω από την παιδική αγωγή, με φόντο την Αγγλία της θάτσερ. «Ένα παιδί μέσα στο χρόνο» (A child in time) θα ήταν ο ακριβής τίτλος του τρίτου μυθιστορήματος του Βρετανού συγγραφέα Ιαν ΜακΓιούαν, που μεταφράστηκε 26 χρόνια μετά την πρώτη κυκλοφορία του, καθώς ό,τι σηματοδοτεί ο τίτλος που του αποδόθηκε, «Χαμένο παιδί», αφορά σε μια μόνο πλευρά του, αν και καθοριστική για ολόκληρη την οργάνωσή του.

Ένα σαββατιάτικο πρωινό στο Νότιο Λονδίνο, συνηθισμένο για τα δεδομένα του Στίβεν Λιούις, πετυχημένου συγγραφέα παιδικών βιβλίων και ευτυχισμένου πατέρα και συζύγου, μετατρέπεται σε Γολγοθά. Στο σούπερ μάρκετ «ευνοούμενη επικράτεια των απαγωγέων παιδιών» - ο Στίβεν σε μια στιγμή αφηρημάδας, ενώ πληρώνει στο ταμείο χάνει από τα μάτια του την τριχρόνη κορούλα του Κέιτ. Το συμβάν διαλύει τη ζωή του κεντρικού ήρωα, τον γάμο του, την ανεμελιά και την παιδικότητά του.

Η σύζυγός του Τζούλι, μητέρα της Κέιτ, βιολονίστρια, απομονώνεται σε ένα εξοχικό σπίτι στην επαρχία. «Η κοινή οδύνη σαν να χωρίστηκε στα δύο και η θλίψη του καθενός έγινε μοναχική». Εκείνος παραμένει ο πατέρας ενός αδρατού παιδιού που του αγοράζει δώρα για τα γενέθλιά του και το αναζητά σε άλλα παιδιά, στα μαγαζιά, στις παιδικές χαρές, στις αυλές σχολείων. Το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του το περνά οριζοντιωμένος στον καναπέ μπροστά στην τηλεόραση (είναι η εποχή της τηλεοπτικής αποκαύνωσης), ρουφώντας σκέτο ουίσκι.

Η απώλεια του παιδιού και η παραφροσύνη που προκαλεί σε ένα γονιό αποτελεί το πρώτο επίπεδο του «Χαμένου παιδιού». Ο διεισδυτικός ΜακΓιούαν, βραβευμένος με Μπούκερ, μάστορας της αφήγησης, πάει παραπέρα, εξετάζοντας την παιδικότητα με τις μορφές που αυτή επιμένει στη ζωή των ενηλίκων και δη των πενήντάρηδων.

Όπως του Τσαρλς Νταρκ, στενού φίλου του κεντρικού ήρωα, ενός νεόκοπου υπουργού με σίγουρο πολιτικό μέλλον που ξέρει πώς να εκμεταλλεύεται προς όφελός του τις συγκυρίες. Ένας κυνικός τύπος που δεν έχει πολιτικές πεποιθήσεις, παρά μόνο μεγάλες ικανότητες και υψηλές φιλοδοξίες, που παίζει στα δάκτυλα το παιχνίδι της δημοσιότητας και τυγχάνει της ειδικής προσοχής, και όχι μόνο, της πρωθυπουργού (η περιγραφή θυμίζει τη θάτσερ). Ταυτοχρόνως όμως θέλει να είναι κι ένα αγοράκι

26 χρόνια μετά την πρώτη κυκλοφορία του, μεταφράστηκε το «Χαμένο παιδί» του Ιαν ΜακΓιούαν

«ΧΑΜΕΝΟ ΠΑΙΔΙ»
IAN ΜΑΚΓΙΟΥΑΝ

- **Μυθιστόρημα**
- **Μετάφραση:** Κατερίνα Σχινά
- **Εκδόσεις:** «Πατάκης»
- **Σελίδες:** 400
- **Τιμή:** 17,90 ευρώ

χωρίς καμιά έγνοια, ευθύνη και γνώση για τον έξω κόσμο. Χαρακτηριστικό δείγμα του ξεχασμένου παιδιού μέσα στον ενήλικο που λαχταρά την ασφάλεια της παιδικής ηλικίας και της ελευθερίας.

Η παιδική ηλικία για εκείνον είναι άχρονη. Συναρπαστική η σκηνή όταν ο Νταρκ, με κοντό παντελονάκι, οδηγεί τον φίλο του Στίβεν στο δεντρόσπιτο που έχει φτιάξει μέσα στο δάσος. Στην κορυφή του πανύψηλου δέντρου ο πρώην υπουργός ευελπιστεί να ανακτήσει τη χαμένη του παιδική αθωότητα. Σ' αυτόν, η πρωθυπουργός, τον οποίο καθώς φαίνεται έχει ερωτευτεί, ανέθεσε κρυφά τη συγγραφή του εγχειριδίου παιδικής αγωγής, ενώ τύποις κάτι τέτοιο αποτελούσε καθήκον της Δημόσιας Υπηρεσίας Παιδικής Αγωγής και μιας σκανδαλώδους υποεπιτροπής, στην οποία συμμετείχε και ο Στίβεν Λιούις.

Με σαφή ειρωνική διάθεση, ο ΜακΓιούαν βάζει ως μόντο στα κεφάλαια του βιβλίου αποσπάσματα από το Εγκεκριμένο Εγχειρίδιο Παιδικής Αγωγής, του Εκδοτικού Ιδρύματος της Αυτής Μεγαλειότητας. «Δεν θα ήταν λάθος να συμπεράνουμε ότι από την αγάπη και τον σεβασμό για την οικογένεια πηγάζει η πιο βαθιά μας αφοσίωση στο έθνος», διαβάζουμε σε ένα απ' αυτά. Το τέλος του μυθιστορήματος, με την αριστοτεχνική, άμεση και απαιτητική γραφή, είναι αναπάντεχο και υποδηλώνει τη δύναμη της ίδιας της ζωής. Στο «Χαμένο παιδί» ο αναγνώστης γεύεται την κριτική του ΜακΓιούαν στον θατσερισμό, στον τρόπο που λειτουργεί το πολιτικό σύστημα και στα διάφορα «ερπετοειδή», κάτι

που επαναλαμβάνει και σε επόμενα έργα του.

Ο σπουδαίος Βρετανός συγγραφέας χλευάζει με το γάντι τα κακώς κείμενα και την πολιτική που σκιάζει σε όλα τα επίπεδα τη ζωή των πολιτών. Μια πολιτική που θυμίζει αυτή της θάτσερ, την οποία περιγράφει χωρίς να κατονομάζει. Είναι η εποχή που οι νόμοι της αγοράς προπαγανδίζονται ως κυρίαρχοι, η κοινωνική πρόνοια υποχωρεί και απαιτείται ως και άδεια επαγγελματίας για τους ζητιάνους.

ΣΕΛΙΔΟΔΕΙΚΤΗΣ

«**Η ιδέα** ότι όσο πιο μορφωμένος ήταν ο πληθυσμός τόσο πιο εύκολα θα λύνονταν τα προβλήματά του είχε σιωπηρά ξεθωριάσει, κι αυτό συμφορευόταν με την κατάλυση της γενικότερης αρχής ότι η ζωή θα γινόταν καλύτερη για ολοένα και περισσότερους ανθρώπους (...) Κάποτε, οι ρόλοι εκείνων που θα βελτιώναν την κοινωνία αφθονούσαν και υπήρχαν πάντοτε δουλειές για τύπους όπως ο Στίβεν και οι φίλοι του. Δάσκαλοι, συντηρητές σε μουσεία, μίμοι, ηθοποιοί, πλανόδιοι παραμυθάδες - μια τεράστια συντροφιά, όλοι τους χρηματοδοτημένοι από το Κράτος. Τώρα οι κυβερνητικές υποχρεώσεις είχαν ανακαθοριστεί κατά απλούστερο, καθαρό τρόπο - κι αυτές δεν ήταν παρά η πύρση της τάξης και η υπεράσπιση του Κράτους από τους εχθρούς του». (Σελ. 46)